

ötlenek a tenger lakóinak milliói, a mint villogó fényüket felénk árasztják. Emitt kisebb, amott nagyobb lámpások ragyognak föl a sötét vizen. Úgy rémlik nekünk, mintha csónakunk lángoló kék főlött imbolyogna, az evezőlapátokról tündöklő drágagyöngyök hullnának a vízbe. Zöld és kék szikrák pattannak föl körülötünk. A habok taréja, a hullámok fodra rózsaszínű fényben égnek. És köröskörül úgy tűnik föl a tenger, mint a telihold fényében csillámló hősivatag.

Gauss Viktor.

És perczről-perczre mind több és több hang, végre valóságos hangverseny zendül meg fönt és alant. Megmozdult a láp minden élője és ezerféle hang kezdett

belevegyülni az élet zajába. Zeng-bong immár a hangok özöne s ez a kórus perczre se szűnik, pillanatra se hagy alább magas

KÓ SAGOK. (A vadászati kiállításból.)

Kócsagtanyán.

(A titeli lápokon.)

(Folytatás.)

Kiült a nap a halványkék boltozat fakó peremére, ég és föld közé, mintha a sárvilág zöld asztalán készülne tovagurulni s egyszerre ragyogó fényözön, a világosság kivirult ezüstje ömlött szét mindenben. A hajnalpirosság csókját elnyelte a láp vize; kaczagó fehérsége, melylyel a meghasadt égen először tekintett ki a természet ölére — beolvadt a végtelen azúr nefelejtsszínébe, aranyhullámzatába, mely befuttatta a zöld mindenséget ragyogó emailjával.

Megöregedett a virradat s nappal lön belőle.

Az égen jelenségek támadtak, szózatok harsantak meg a levegőben. Kitérta szárnyát a légkirály: a büszke sásmadár, merész tekintetével visszanezve az egek tűzszemű csodáját s elharsant kiáltó szózata.

Talán imádkozik ilyenkor a sásmadár? Talán ez az ő himnusza, ahogy rég elmúlt idők marczona lényei üdvözlék az ő istenüket, a nagy tűzgolyó aranyos orzóját? . . .

A sikon nagy kerülővel távolodott el a zajos város-tól; nem tudta magát tájékozni; tajtékozott mérgében s a füvet tépte; a bokrokat kirángatta a földből.

Amint pitymallott, egy dombtetőn megpihent.

A szürkület minden irányban magasba nyúló barnaságot mutatott az ég alján. A Czár báméskodva nézte az égtájakat.

— Csak tudnám, merre találok erdőt! rőfögte lehangoltan.

Alighogy kimondta, vékonyka hang szólalt meg fölötte:

— Különös idegen, én megmondhatom neked.

A Czár csudálkozva pislogott felfelé, de még az ő éles szemével sem tudta felfedezni, honnan jön az alig hallható hang.

— Ki vagy? mit akarsz? rőfögte a Czár meglepetten és azalatt is majd kinézte a szemét.

— Én Förtelmes vagyok, a kis Förtelmes. Testvére vagyok Csúnyának, a szárnyas egerek vezérének; ő küldött utánad, mert látta, mikor a lármás városból menekültél. »Az az otromba állat el fog tévedni«, — mondta nekem, — »menj csak és amikor szüksége lesz rá, igazítsd útba.«

A Czár kellemes, lágy legyezgetést érzett a feje fölött; most már látta is a kis szárnyasegeret, amely könnyed, csapongó fordulatokkal libegte körül.

— Mit? otromba állat!? rivalgott ingerülten. No, majd adok én nektek!

— Nem adhatsz nekünk, te különös idegen, mert nagyon függék és ügyesek vagyunk. Lásd, majd hogy a füledbe nem bújok, mégsem tudsz megfogni.

A Czár ingerülten suhintott oda, ahol a kis Förtelmes rőpködött s jól nyakoncsapta maga-magát.

— Látod? mondta a Csúnya öcscse, káröröm nélkül. Ne próbálgass ilyet, úgyis hiába. Csak nem kívánád, hogy te kapd a szépségdíjat? Azután hálátlan is vagy, mert én útba akartalak igazítani. Nélkülem itt virrad rád a nap; látom, hogy csak bámulod az eget, de nem tudod, a sötétlő hegyek közül melyik igazi, melyik felhő.

— Hát melyik az igazi? dörögte a Czár, lecsilapodva.

— Gyere csak utánam. Az orrod előtt szállok mindenütt. Egy kicsit úszni is kell, talán csak értesz hozzá.

A Czár vállat vont. Hányszor úszta keresztül a Kongót, Afrika őserdejének a közepén! Amikor a Dunához értek, mindjárt belegázolt. Hatalmas fekete testét úgy vitte a víz, mintha csónak lett volna.

Egy tutajos tót evezett lefelé a folyamon; épen a tutaj előtt kiemelkedett a vízből a Czár, mert kíváncsi volt erre a furcsa alkotmányra. Megragadta a tót evezőjét s farkasszemét nézett Szvatopluk hűledező ükunokájával.

A szegény tót rögtön kólikát kapott s a jó istent hívta. Mire a társa előkerült a tutaj túlsó végéről, a Czár már harmincz ölnyre úszott tovább, kereszben a Dunán.

— Ott-ott! nyöszörgött az evezős tót és halál-sápadtan símítgatta sörteként meredező haját.

tónusából, sőt új hangok vegyülnek az érdes diskant közé, a brúgó mély szólamait helyettesítve, amibe belevesz a gyengébb sikkantás a nádibika bömbölő szavával együtt . . . Mennydörgés moraja támad . . . mintha elvadult szellemek, láthatatlan manók robognának végig a tekete vizek felett, vagy mintha valahonnét nagymessziről ágyúdörgés

morajlása csapódnék a tüllhöz el, mely perczekre elnyomja az érdes madárhangok ezerféle változatoságából szövődött zsvajlását s mintha csak varázslatból támadna, vagy egy láthatatlan kráter szörnái magából, — egyszerre csak tengernyi gomolyokban: ezernyi ezernyi szárnyas borítja el a szemhatárt — távol, közel, minden-

A VÖRÖS GÉM FÉSZKE. (A vadászati kiállításból.)

felé és azután egy őrjöletes khaosz rendszertelen, vad mozgalmasságával szóródik, rohan, száguld szanaszét a láp felett a vízlakó szárnyasoknak minden képzeletet meghaladó sokasága, fajaik száza, az egyedek ezrei!

Frappáns, csodálatos, hasonlíthatatlan kép, melynek csak a nagy orosz mocsárokon, avagy a Menzáleh tó szent tájain találók párját még — addig talán, amíg a kultura szellője el nem hordja onnan is az ideális ködöt madaraival együtt.

Elképrázott a szemem a forrongó, zürzavaros mozgalmasság láttára, mely az észak híres madárhegyeinek minden fogalmat meghaladó sirálymozgalmait, tengernyi, szinte felhődző madársokaságát idézte emlékezetembe, úgy, ahogy azt kedves barátom *Chernel Pista* látta és megörökítette s ahogy azt *Herman Ottó, Brehm* és *Lendl Adolf* dr. is ottutaztukkor megfigyelték.

És szinte elbódultam a roppant, az elképzeltetlenül bántó zsvajtól, mely itt zúgott, morajlott, jajongott, rimázkodott mindenféle vissza nem adható hangokon, melyek összességét az időnkint meg-megújuló robajok, dörgések valósággal halk csicsergéssé tompítottak el, amidőn t. i. az újabb és újabb madárhajók kelésükkor megütötték, megharsogtatták szárnyaikkal a rét lomha levegőjét — mintegy vezényszóra téve rebbenésüket, amidőn felkíváncozának az üvegtiszta éther fénytengerébe, megúsni kéjesen az égi sűgárkévék felolvadt aranyát, megfürösztetni a testüket-lelküket a fenséges glória aranyáldásában.

Idő telt bele, míg a szertefolyó s egyre terjeszkedő madárfelhőkben faji megkülönböztetéseket tehetett a szem, míg kivehette a falkák, csapatok alakjából, a mozgás sajátjaiból — mely annyira jellemzi a fajt — mik rajzanak a messze távol föltárt titkaiban.

Távcsövem segélyével igyekeztem magamat lehe-

— Csojeto? csojeto? kíváncsiskodott az öregebbik s jól hátba veregette a fiát, hogy térjen már magához.

A Czár pedig szépen átúsztta a nagy vizet s loholva igyekezett a túlsó parton a hegyek irányába, amelyek tetején már a hajnal pirkadásának a fénye kezdett derengeni.

Förtelmes egyre biztatta: — siess, te különös idegen, siess! mindjárt reggel lesz s akkor én nekem nincs helyem többé idekint.

Amint a Czár az erdőt elérte, messziről erős, hörgő bödület csapta meg a fülét.

— Ohó, dűnnyögte magában. Ez a király hangja. A király eszerint szintén kiszabadult; mi több: itt is van, az én erdőségemben.

Elkezdett rőfögni örömeiben és ugyancsak döngette a mellét. Azután hallgatta, hogy múlik el lassan a visszhangos bödülés; hogyan távolodik a szokatlan, rettenetes hang. A király tovább igyekezett. Még messzebb, még beljebb, a rengeteg erdőke.

— Hallottad *Förtelmes*? kérdezte a Czár és a kis szárnyaseget kereste.

Biz' az már seholy sem volt. A Czár magányát csak a tücskök czirpelése élénkítette; de az is úgy hangzott, mintha a föld alól, vagy valami oduból, de legalább is a száraz levelek alól szólana.

A Czár egyet gondolt s megindult maga is arra, amerről az oroszlán ordítását hallotta. Ott talán még

komorabb a világ. A gorillának a legvadabb sűrűség kell; sokkalta vadabb még, mint az oroszlánnak.

A Czár nem érheti be bozóttal, fiatal sudarfávai. Neki évezredes Mathuzálemek kellene; igazi fa-mammutok, amelyeknek a felső ágai is vastagabbak az ember derekánál.

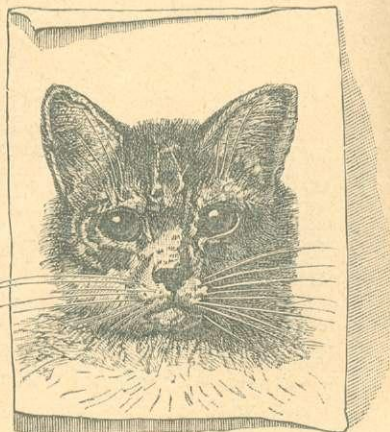
A gorilla ezek között a viharral dacoló ágak között lakik. Ott rakja meg a fészket.

A Czár ugyan már régóta nem fél a meglepetésektől; hazájában közönyösen vetelte meg a hátát valamely vastag fa aljához s úgy töltötte az éjt. Roppant ereje bátorrá és nyugodttá tette, jól tudta, hogy őt nem szokás megtámadni.

Még a jaguár is kitért előle, ha véletlenül találkozott vele. A nagy majommal nem lehet tréfálni. Az ember ősenek csak az ember elméje hiányzik, hogy a királyságot magához ragadja az orosz lántól.

A Czár megmarkolt egy fiatal juharcát és gyökerestől kitépte a földből. Azzal indult neki a nagy erdőnek, arra, ahol az oroszlán bögése megremegtette a környéket.

(Folytatása következik.)

töleg belenézni e csodás madárcsődület kápráztató forgatagába, keresve, kutatva azt az egyetlen, a »legszebbet« : királynőjét a mocsár- és nádvilág misztériumainak, amely fenséges habtestével, ingó-ringó, reppenő »kolcsag«-díszével annyira kiválik a tarka-barka lápi madarak prózai alakjai közül.

Azonban hiába járt körül tekintetem!

El-elnyiláltak, villámlottak előttem nagy hussanással, rebbenéssel a sneffek és sneffecskék szinte kifogyhatatlan csapatai s ezernyi és ezernyi kacsasüvöltött, sivákol, sivitott, krekegett mindentelé; vadlúd darvadozott a szélingatta haragoszöld nádasok felett; szárcsák, vöcskők lovagolták meg a fekete víz vízirózsa felszínét — és sok-sok más mindenféle mocsárlakó tollas jószág mutogatta magát mohón fürkésződő szemeim előtt, de a csillogó fehér meteor csak nem akart feltűnni a kékséges égmezőknek ezernyi és ezernyi szárnyassal beszórt téerein!

Apró csoportokban — ötével-hatával, vagy egyenként húztak minden irányba a lomha szárnyú halászgémegek, nagyokat-nagyokat kiáltva, ha időnként kedvük támadt hozzá; azonban karikára szedett nyakkal — csőrüket a bögyükre fektetve — tevén reggeli sétájokat a levegőben.

A vörös »lábnagy«-fajok: a »vasefjú« gémelekezet színompás alakjai is minduntalan mutogatták magukat a többi sárjáró, hallesi hadak tollas krampuszaival egyetemben. *Kak, kvak* — hangzott a szólásuk nekik, miközben nagyokat húztak tompa evezőikkel, mintha csak valami skiff-matador világrekordját akarták volna megjavítani. Hanem nem messzire vitte a szárnyuk őket, inkább csak ide-oda repkedtek a rét felett, le-leszállva a magas gazok közé a kurta vizekbe, ahol lábálni lehet a dágványt s könnyedén fogdosni az ugráló apró béka-frekvenciát, meg az iszapban lappangó halállatot, mely ily helyeken pipál a csuhus tövében, ha nagyon felmelegszik a fekete lé a teste körül.

Amelyek régebben bevették már magukat a sürjeteg vízi zöldség bűvösdi erdei közé és jól megtömték a gyomrukát kívánatos jókkal, itt is, ott is csak felrugták magukat a kotúillatos úr szabadjába s egy nagyot vakkantva, nagy terpeszkedéssel feküdtek neki a légfürdőzés gyönyörűségének, nem csekély ijedelmére a kotrén szertefutkosó, vagy gubbasztva elméledő hosszú orrú apró madárnépségeknek, melyek czinczogó, vagy élesebb füttyszava figyelmeztetésül szólt a többieknek, hogy ime, jönnek a hosszú nyakú, pipaszárlábú mumusok, — akik egyet kerítenek, azután lábat-nyakat nyújtva, hangos kiáltozással mennek pipaszárat árulni valahová. Hanem az ilyen buta népnek sok a bosszantója, rányelvel a bibicz, megpöröli a kacsamama: hogy a szél hordaná el minél messzebb... Jaj de félnek tőle a kis kacsák!... A sirály is rosszul van, ha látja, — jaj jaj... rimánkodik neki, hogy csak menjen isten hírével, nem vesznek pipaszárt, megbetegszik az apróság!... Ám hadelhadd is támad. Patyolatszínű madarak rajozzák körül itt-ott a komoly légi ballagókat — nagy lármával, csérogással, mint pajkos gyermekek az utcza csodát:

— Ni, a krampusz, ni, a mumus... csérr, csérrr! Ide gyertek, gyerekek, itt árulják a pipaszárt...

... Csapkodnak a csérek, jajgatnak a csérek, dobálják a fehér testüket a levegőben, mintha szálló hólapdák volnának.

Kergetik a krampuszt — míg bele nem unnak a csintalankodásba; a vörös-nyakú csuda meg lohol esze

nélkül, el-elkrárogva olykor a maga mérges káromkodását: *krak, vak* — miért is teremtett az Isten vásott kölyköket... Azután nagyokat rúg, mintha a zöld nadrágját igazítaná és úgy megkalimpál ekközben, mintha el akarná dobálni vékony pipaszárait magától.

Nagyon kedves képek ezek, lekötik az ember figyelmét — és még a többi százféle mozzanat, melyek oly sűrű változatossággal ötlenek fel a madárdús tavak házi életének szemléletekor, — e pillanatban azonban engem csak az ezüstfényű madár érdekelt; ezt óhajtottam volna inkább szem elé kapni, mintsem az érdektelen vakogó mumusokat, — de még rejtegették csillogó tollékségsüket valahol.

Néha ugyan nagyot dobbant szívem a belekapó öröm delejes érintésétől, ha a távolban valami kócsagszerű madarat véltem felismerni a darvadozó madársokaság között, de csakhamar ismét csalódottan fordult el tekintetem a téveteg pillanat szülte csalfa víziótól. Hanem az ily tévedések — mondhatnám gyakran káprázatok — elkerülhetlenek egy olyan zürzavaros forgatag el-fel-tűnő alakjaival szemben, melyek a nagyság és szín ezerféle változatosságával tűnnek a vizsga szem elé. És különösen a kanalas-gém okoz csalódásokat ilyenkor, a mennyiben nagy fehér testénél fogva a megtévesztésig hasonlít a távolban a nemes kócsaghoz; csakhogy a tolla inkább sárgásba ragyog neki, ha rátűz a napsugár, — míg a kócsag liliumfehéren ússza meg az éthert s úgy tűnik fel vonuló képe a lilás ürben, mintha áttetsző halvány ezüstháttyol lengene tova, vagy mintha az ibolyás mezőkre reálehelt fényes, tünékeny fantóm volna — leszakadt fehér angyalszárny tán, melynek csodás ragyogása ködszerű lényével együtt egyszerre csak úgy beolvad az egek ezüstemailjába, mintha elnyelte volna az éhes végtelenség mindenestől.

Ugyanílyen benyomást tesz reánk a röplő *kis kócsag* alakja is; csakhogy ez gyorsabban verdesi a szárnyát, azután meg a fekete csőre, lába rontja azt az eszményi harmoniát, mely a csupa fehér szín egységében

rejlik, mint a nagy kócsagnál, különösen pedig ennek dísztollázatban pompázó példányainál, melyek úgy néznek ki ragyogó tolldíszükkel, mintha kápráztató

ezüstháttyol volna a válukra vetve, melyet meg-meglebbent, meg-meg-ingat, de néha meg is tépáz a csintalan szellő fualma

(Vége következik.)

Lakatos K.

KACSACSOPT. (A vadászati kiállításból.)